

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIAUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ, SKIRTŲ ŽMONIŲ MAISTUI, GAMYBOS, TIEKIMO Į
RINKĄ IR IMPORTO REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. spalio 21 d. Nr. B1-918

Vilnius

Įgyvendindamas 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvą 2002/99/EB, nustatančią gyvūnų sveikatos taisykles, reglamentuojančias žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų gamybą, perdirbimą, paskirstymą ir importą:

1. T v i r t i n u pridedamus Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui, gamybos, tiekimo į rinką ir importo reikalavimus.

2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti Maisto ir veterinarijos audito tarnybai.

DIREKTORIUS

KAZIMIERAS LUKAUSKAS

PATVIRTINTA
Valstybinės maisto ir veterinarijos
tarnybos direktoriaus
2004 m. spalio 21 d.
įsakymu Nr. B1-918

GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ, SKIRTŲ ŽMONIŲ MAISTUI, GAMYBOS, TIEKIMO Į RINKĄ IR IMPORTO REIKALAVIMAI

Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui, gamybos, tiekimo į rinką ir importo reikalavimai parengti remiantis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymu (Žin., 1992, Nr. [2-15](#)) ir atitinka 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 2002/99/EB, nustatančios gyvūnų sveikatos taisyklės, reglamentuojančias žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų gamybą, perdirbimą, paskirstymą ir importą, reikalavimus.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui gamybos, tiekimo į rinką ir importo reikalavimų (toliau – Reikalavimai) tikslas – užtikrinti, kad į rinką patektų tik saugūs ir kokybiški, tinkami žmonių maistui gyvūniniai produktai, užkirsti kelią per maistą plintančioms infekcijoms ir saugoti, kad per gyvūninius produktus neužsikrėstų žmonės ir gyvūnai.

2. Reikalavimai taikomi visais gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui, gamybos ir tiekimo į rinką etapais bei juos importuojant iš trečiųjų šalių.

3. Reikalavimai nekeičia Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktoriaus 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. B1-589 patvirtintos Gyvūninių produktų veterinarinio tikrinimo tvarkos (Žin., 2004, Nr. [18-569](#)) ir 2003 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. B1-723 patvirtintos Gyvūninių produktų, įvežamų į Lietuvos Respubliką, veterinarinio tikrinimo tvarkos (Žin., 2003, Nr. [87-3972](#); 2004, Nr. [85-3096](#)) bei Reikalavimų 1 priede nurodytų teisės aktų galiojimo.

4. Vartojamos sąvokos:

Gyvūniniai produktai – iš gyvūnų gauti produktai ir žmonėms vartoti skirti iš gyvūnų gauti produktai, įskaitant gyvus gyvūnus, kurie bus naudojami maisto produktų gamybai.

Importas – prekių įvežimas į kurią nors iš ES valstybių teritorijų, siekiant taikyti joms 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitų kodeksą, 4 straipsnio 16 dalies a punkte minimas muitinės procedūras.

Valstybinis veterinarijos gydytojas – kompetentingos institucijos paskirtas veterinarijos gydytojas.

Gamybos ir tiekimo į rinką etapai – etapai nuo gyvūninio maisto pirminio pagaminimo iki jo saugojimo, vežimo, pardavimo arba pateikimo galutiniam vartotojui.

Reikalavimuose vartojamos kitos sąvokos, nurodytos 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002, nustatančiame maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įkuriančiame Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančiame su maisto saugos klausimais susijusias procedūras, ir Gyvūninių produktų, įvežamų į Lietuvos Respubliką, veterinarinio tikrinimo tvarkoje.

II. GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ, SKIRTŲ ŽMONIŲ MAISTUI, GAMYBOS IR TIEKIMO Į RINKĄ REIKALAVIMAI

5. VMVT turi užtikrinti, kad visais gamybos, perdirbimo ir tiekimo į rinką etapais maisto tvarkymo įmonės neleistų plisti gyvūnų užkrečiamosioms ligoms.

6. Gyvūniniai produktai turi būti gaunami iš gyvūnų, atitinkančių ES teisės aktuose nustatytus gyvūnų sveikatos reikalavimus.

7. Gyvūniniai produktai turi būti gaminami iš gyvūnų:

7.1. kurių laikymo vietoje nebuvo taikomi gyvūnų sveikatos apribojimai, nurodyti Reikalavimų 1 priedo teisės aktuose;

7.2. kuriems priešskerdiminės apžiūros ar jų skerdenų poskerdininio patikrinimo metu nebuvo nustatyta ligų požymių;

7.3. kurie atitinka VMVT direktoriaus 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 524 patvirtintus Veterinarijos reikalavimus vandens gyvūnams ir jų produktams (Žin., 2002, Nr. [114-5122](#)).

8. Kaip išimtį 6, 7 punktams VMVT gali leisti gaminti ir tiekti į rinką gyvūninius produktus iš teritorijos, kurioje taikomi gyvūnų sveikatos apribojimai, bet ne iš užkrėsto arba įtariamo, kad užkrėstas, ūkio, jei:

8.1. gyvūniniai produktai prieš apdorojimą pagal 1 priedo teisės aktų reikalavimus buvo gauti, tvarkomi, vežami ir saugomi kitu metu arba atskirai nuo visus gyvūnų sveikatos reikalavimus atitinkančių gyvūninių produktų; VMVT turi patvirtinti tokių gyvūninių produktų išvežimą iš teritorijos, kurioje taikomi gyvūnų sveikatos apribojimai;

8.2. tiksliai įvardijami tie gyvūniniai produktai, kuriuos reikia apdoroti;

8.3. po produktų apdorojimo, panaikinama atitinkama gyvūnų sveikatos problema;

8.4. gyvūniniai produktai apdorojami VMVT tam tikslui patvirtintoje maisto tvarkymo įmonėje.

9. 8 punkto nuostatos taikomos laikantis 2 priedo ir 3 priedo 1 punkto reikalavimų arba vadovaujantis Veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 11 punktu.

10. Leidimai gaminti, perdirbti ir tiekti į rinką vandens gyvūnus ir jų produktus, neatitinkančius 6–7 punktuose išdėstytų reikalavimų, išduodami pagal Veterinarijos reikalavimus vandens gyvūnams ir jų produktams arba vadovaujantis Veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 11 punktu.

11. VMVT gali leisti nukrypti nuo 6, 7 punktų nuostatų, vadovaudamasi Veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 11 punktu ir atsižvelgusi į:

11.1. specifinės atitinkamos gyvūnų rūšies ligos ypatybės;

11.2. gyvūnams taikomus tyrimus ir priemones.

12. Leisdama nukrypti nuo 6, 7 punktų reikalavimų pagal 11 punktą, VMVT turi imtis priemonių, kad būtų užtikrinama apsauga nuo gyvūnų ligų.

III. VETERINARIJOS SERTIFIKATAS

13. VMVT turi užtikrinti, kad gyvūniniai produktai, skirti žmonių maistui, būtų lydimi veterinarijos sertifikato pagal Gyvūninių produktų veterinarinio tikrinimo tvarkos nuostatų 20 punktą arba Reikalavimų 11 punktą.

14. Remiantis Veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 11 punktu ir atsižvelgiant į 4 priede išdėstytas nuostatas, gali būti patvirtinti naujo pavyzdžio veterinarijos sertifikatai. Veterinarijos sertifikatuose gali būti nurodyti ir kiti ES asmenų ir gyvūnų sveikatos teisės aktuose nurodyti duomenys.

IV. VMVT FUNKCIJOS

15. VMVT turi užtikrinti gyvūnų sveikatos kontrolę. Apie kontrolės metu atliekamus patikrinimus neturi būti informuojama iš anksto. Patikrinimai turi būti atliekami pagal Gyvūnų šviežios mėsos prekybos su Europos Sąjungos šalimis veterinarijos reikalavimų nuostatas.

16. Nustačiusi teisės aktų pažeidimų, VMVT turi imtis būtinų priemonių jiems pašalinti pagal Gyvūninių produktų veterinarinio tikrinimo tvarką.

17. Europos Komisijos ekspertai, bendradarbiaudami su VMVT, gali atlikti patikrinimus Lietuvos Respublikoje, tarp jų ir auditą. Tais atvejais VMVT turi suteikti Europos Komisijos ekspertams reikalingą pagalbą. Europos Komisija praneša VMVT atliktų patikrinimų rezultatus.

18. Jei Europos Komisijos ekspertams atliekant patikrinimus nustatomas rimtas pavojus gyvūnų sveikatai, VMVT nedelsdama turi imtis visų gyvūnų sveikatai apsaugoti reikalingų priemonių. Jei, Europos Komisijos nuomone, priemonės, kurių imasi VMVT, yra nepakankamos, ji apie tai gali pranešti kitoms ES valstybėms.

V. GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ, SKIRTŲ ŽMONIŲ MAISTUI, IMPORTO IŠ TREČIŲJŲ ŠALIŲ REIKALAVIMAI

19. VMVT turi užtikrinti, kad žmonėms skirti gyvūniniai produktai būtų importuojami iš trečiųjų šalių, jei jie atitinka I–IV skyrių reikalavimus.

20. Importuojamus gyvūninius produktus turi lydėti 4 priedo nuostatas atitinkantis veterinarijos sertifikatas, kuris patvirtintų, kad importuojami gyvūniniai produktai atitinka Reikalavimus ir kitus ES teisės aktus.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Šių Reikalavimų priedai gali būti keičiami atsižvelgiant į mokslo ir technikos vystymąsi, ypač jei tai susiję su rizikos vertinimu, nustatytus gyvūnų sveikatos saugumo tikslus.

22. Nuo 2005 m. sausio 1 d. 5 priede išvardytuose teisės aktuose nustatytos nuostatos dėl gyvūnų sveikatos nebegalioja.

23. VMVT iki 2005 m. sausio 1 d. turi priimti teisės aktus Reikalavimų įgyvendinimui ir nedelsiant pranešti Europos Komisijai bei juos pateikti.

Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui,
gamybos, tiekimo į rinką ir importo
reikalavimų
1 priedas

**GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ PREKYBAI SVARBIOS LIGOS, KURIOMS, REMIANTIS ES
TEISĖS AKTAIS, NUSTATYTOS KONTROLĖS PRIEMONĖS**

LIGA	TEISĖS AKTAS
Klasikinis kiaulių maras	VMVT direktoriaus 2002 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 283 patvirtinti Klasikinio kiaulių maro kontrolės reikalavimai (Žin., 2002, Nr. 71-2999).
Afrikinis kiaulių maras	VMVT direktoriaus 2003 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. B1-892 patvirtinti Afrikinio kiaulių maro kontrolės reikalavimai (Žin., 2003, Nr. 109-4909).
Snukio ir nagų liga	VMVT direktoriaus 2004 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. B1-755 patvirtinti Snukio ir nagų ligos kontrolės reikalavimai (Žin., 2004, Nr. 139-5088).
Paukščių gripas	VMVT direktoriaus 2000 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 387 patvirtintas Veiksmų ir priemonių planas pasireiškus paukščių gripui (Žin., 2001, Nr. 3-72).
Niukaslės liga	VMVT direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. B1-352 patvirtinti Niukaslės ligos kontrolės reikalavimai (Žin., 2004, Nr. 94-3462).
Galvijų maras Smulkiųjų atrajotojų maras Kiaulių vezikulinė liga	VMVT direktoriaus 2002 m. birželio 24 d. įsakymu Nr. 284 patvirtinti Bendrieji gyvūnų tam tikrų ligų ir specifiniai kiaulių vezikulinės ligos kontrolės reikalavimai (Žin., 2002, Nr. 71-3000).
Akvakultūros ligos	VMVT direktoriaus 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 524 patvirtinti Veterinarijos reikalavimai vandens gyvūnams ir jų produktams (Žin., 2002 Nr. 114-5122); VMVT direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. B1-350 patvirtinti Tam tikrų žuvų rūšių ligų kontrolės reikalavimai (Žin., 2004, Nr. 118-4414). VMVT direktoriaus 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. B1-543 patvirtinti Veterinarijos reikalavimai dvigeldžių moliuskų ligų kontrolei (Žin., 2004, Nr. 62-2844)

Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui,
gamybos, tiekimo į rinką ir importo
reikalavimų
2 priedas

MĖSOS IŠ TAM TIKROS TERITORIJOS ARBA JOS DALIES ŽENKLINIMAS

1. Mėsa iš tam tikros teritorijos arba jos dalies turi būti paženklinta sveikumo ženklų, įstrižai perbrauktu dviem susikertančiomis tiesėmis taip, kad tiesės kirstųsi sveikumo ženklo viduryje ir neuždengtų pateiktos informacijos.

2. Sveikumo ženklas – ovalo formos 6,5 cm pločio ir 4,5 cm aukščio ženklas, kuriame aiškiai įskaitomomis raidėmis pateikiama ši informacija:

- viršuje – didžiosiomis raidėmis LT, per vidurį – įmonės veterinarinio patvirtinimo numeris, apačioje – EEB; raidės ir skaičiai turi būti 0,2 cm aukščio.

3. Raidžių aukštis turi būti ne mažesnis kaip 0,8 cm, o skaitmenų – ne mažesnis kaip 1 cm. Sveikumo ženkle taip pat turi būti informacija, iš kurios galima nustatyti mėsą tikrinusį veterinarijos gydytoją. Sveikumo ženklas dedamas tiesiogiai prižiūrint valstybiniam veterinarijos gydytojui, kontroliuojančiam gyvūnų sveikatos reikalavimų įgyvendinimą.

Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui,
gamybos, tiekimo į rinką ir importo
reikalavimų
3 priedas

**MĖSOS IR PIENO PRODUKTŲ APDOROJIMO BŪDAI, SIEKiant PANAIKINTI
GALIMUS RIZIKOS VEIKSNIUS**

PRODUKTAS	Liga							
Mėsos apdorojimas(*)	Snukio ir nagų liga	Klasiki nis kiaulių maras	Kiaulių vezikulinė liga	Afrikinis kiaulių maras	Galvijų maras	Niukaslio liga	Paukšči ų gripas	Smulki ųjų atrajoto jų maras
a) terminis apdorojimas hermetiškoje talpykloje, kai F_0 vertė 3,00 arba didesnė(**)	+	+	+	+	+	+	+	+
b) terminis apdorojimas minimalia +70 °C temperatūra, kuri turi būti pasiekta visoje mėsosje	+	+	+	0	+	+	+	+
c) terminis apdorojimas minimalia +80 °C temperatūra, kuri turi būti pasiekta visoje mėsosje	+	+	+	+	+	+	+	+
d) terminis apdorojimas hermetiškoje talpykloje iki ne mažiau kaip +60 °C ne mažiau kaip 4 valandas, kuomet 30 minučių temperatūra produkto viduje turi būti ne mažesnė kaip +70 °C	+	+	+	+	+	-	-	+
e) mėsos be kaulų natūralus fermentavimas ir brandinimas ne trumpiau kaip devynis mėnesius, po kurių turi būti pasiekiami šie rodikliai: A_w – ne didesnė kaip 0,93 arba pH – ne didesnis kaip 6,0	+	+	+	+	+	0	0	0
f) apdorojimas kaip ir e punkte, tačiau mėsa gali būti su kaulais (*)	+	+	+	0	0	0	0	0

g) saliamis: apdorojimas remiantis Veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 11 punktu	+	+	+	0	+	0	0	0
h) kumpiai ir nugarinės: apdorojimas, kurio metu atliekama natūrali fermentacija ir brandinimas (kumpių ne mažiau kaip 190 dienų, nugarinių – ne mažiau kaip 140 dienų)	0	0	0	+	0	0	0	0
i) terminis apdorojimas, užtikrinant ne žemesnę kaip +65 °C vidaus temperatūrą, kai pasterizacijos vertė (pv) yra ne mažesnė kaip 40	+	0	0	0	0	0	0	+
Žmonėms skirtas pienas ir jo produktai (įskaitant grietinėlę)								
a) sterilizavimas labai aukšta temperatūra (minimalus apdorojimas +132 °C temperatūra ne mažiau kaip 1 sekundę)	+	0	0	0	0	0	0	0
b) jei pieno pH mažesnis negu 7,0, atliekamas trumpalaikis sterilizavimas aukšta temperatūra (HTST)	+	0	0	0	0	0	0	0
c) jei pieno pH 7,0 ir didesnis, atliekamas dvigubas HTST	+	0	0	0	0	0	0	0

+: efektyvumas pripažintas;

0: efektyvumas nepripažintas;

(*) turi būti imtasi visų reikiamų priemonių išvengti kryžminio užkrėtimo;

(**) F_0 – apskaičiuotas bakterijų sporų sunaikinimo poveikis; F_0 vertė reiškia, kad šalčiausias produkto taškas yra pakankamai įšilęs, kad būtų pasiektas toks pat sunaikinimo poveikis, kaip ir +121 °C (250 °F) temperatūra per tris minutes sušildant ir atšaldant produktą.

Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui,
gamybos, tiekimo į rinką ir importo
reikalavimų
4 priedas

BENDRIEJI SERTIFIKAVIMO PRINCIPAI

1. Gyvūninių produktų siuntą lydintį veterinarijos sertifikatą išduodantis kompetentingos institucijos atstovas turi patvirtinti oficialiu antspaudu. Jei veterinarijos sertifikatą sudaro keli lapai, šis reikalavimas taikomas kiekvienam iš jų.

2. Veterinarijos sertifikatai surašomi paskirties šalies ir ES šalies, kurioje atliekamas pasienio veterinarinis tikrinimas, valstybine kalba/kalbomis arba juos turi lydėti patvirtintas vertimas. VMVT gali leisti, kad veterinarijos sertifikatai būtų surašomi viena iš ES oficialių kalbų.

3. Importuojamas iš trečiųjų šalių gyvūninių produktų siuntas turi lydėti veterinarijos sertifikato originalas.

4. Veterinarijos sertifikatą sudaro (pasirinktinai):

4.1. vienas popieriaus lapas;

4.2. du arba daugiau puslapių, sudarančių vieną neatskiriamą dokumentą;

4.3. keli puslapiai, sunumeruoti nurodant visą puslapių skaičių (pvz., 1 iš 4).

5. Veterinarijos sertifikatas turi unikalų identifikavimo numerį. Jei veterinarijos sertifikatą sudaro keli puslapiai, šis numeris nurodomas kiekviename puslapyje.

6. Veterinarijos sertifikatas išduodamas prieš išgabenant atitinkamą siuntą iš išsiuntimo šalies kompetentingos institucijos kontrolės teritorijos.

Gyvūninių produktų, skirtų žmonių maistui,
gamybos, tiekimo į rinką ir importo
reikalavimų
5 priedas

**TEISĖS AKTAI, KURIUOSE NUSTATYTOS NUOSTATOS DĖL GYVŪNŲ SVEIKATOS
NEBEGALIOS NUO 2005 M. SAUSIO 1 D.**

1. VMVT direktoriaus 2001 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 461 patvirtinti Gyvūnų šviežios mėsos prekybos su Europos Sąjungos šalimis veterinarijos reikalavimai (Žin., 2002, Nr. [3-90](#)).
 2. VMVT direktoriaus 2002 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 288 patvirtinti Veterinarijos reikalavimai mėsos gaminiams (Žin., 2002, Nr. [70-2966](#)).
 3. VMVT direktoriaus 2001 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 460 patvirtinti Šviežios paukštienos prekybos su Europos Sąjungos šalimis ir importo iš trečiųjų šalių veterinarijos reikalavimai (Žin., 2001, Nr. [92-3250](#)).
 4. VMVT direktoriaus 2000 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 376 patvirtintos Šviežios triušienos ir fermose auginamos laukinės faunos paruošimo ir tiekimo į rinką taisyklės (Žin., 2001, Nr. [16-517](#)).
 5. VMVT direktoriaus 2003 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. B1-500 patvirtinti Sumedžiotų laukinių paukščių ir žvėrių mėsos tiekimo į rinką veterinarijos reikalavimai (Žin., 2003, Nr. [55-2483](#)).
 6. VMVT direktoriaus 2004 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. B1-217 patvirtinti Reikalavimai žalio pieno, termiškai apdoroto geriamojo pieno ir pieno produktų gamybai (Žin., 2004, Nr. [65-2338](#)).
 7. VMVT direktoriaus 2000 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 376 patvirtintos Smulkintos mėsos ir mėsos pusgaminių gamybos ir tiekimo į rinką taisyklės (Žin., 2001, Nr. [16-517](#)).
-